

Gradobicia

w wschodnich obwodach Galicyi od roku 1821 — 1859.

(Obacz Numer 52 Gazety lwow. a 9 Dodatku osobnego.)

II.

Gradobicia i szkody w ciągu lat trzydziestu i ośmiu w Przemyskiem — sumarycznie zebrane.

Osady miejskie i wiejskie w obwodzie przemyskim	Gradobicia w ciągu 38 lat	Rozległość osad gdzie gradobicie		Objętość w tej samej osadzie				Szkoda wyrządzona zlr. m. k.	Osady miejskie i wiejskie w obwodzie przemyskim	Gradobicia w ciągu 38 lat	Rozległość osad gdzie gradobicie		Objętość w tej samej osadzie				Szkoda wyrządzona zlr. m. k.		
		morgi	sążni	lasów i zarosli		wód, moczar, żalizny					morgi	sążni	morgi	sążni	lasów i zarosli			wód, moczar, żalizny	
				morgi	sążni	morgi	sążni								morgi	sążni		morgi	sążni
Lutków pod Radymnem	3	475	740	—	543	12	1319	2926	Nowosielce ob. Choroszka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Łapajówka	1	440	225	172	931	7	136	286	Nowosiółki pod Jaworowem	3	1458	558	414	105	25	795	2551	—	
Łazy	4	2599	1010	16	831	153	1582	7233	Nowosiółki pod Nizankowicami	2	2499	131	600	1286	34	1536	15548	—	
Łętownia	3	998	665	662	7	21	1347	2788	Nowy Jazów	1	2220	515	310	913	75	389	2053	—	
Łowce	5	2086	1050	106	612	67	406	18505	Olzszanica	1	3108	875	221	11	422	1380	435	—	
Łuczycze	0	432	1373	9	601	21	44	0	Olzszany	3	2018	1586	619	722	83	521	2385	—	
Mackowice	7	3188	50	848	906	63	642	13932	Orchowice, Hołodowka i Kocierzyn	2	2280	1011	668	1221	40	866	7313	—	
Majdan	7	7010	575	3311	831	79	888	24593	Orzechowce	4	1215	522	5	45	22	1003	4166	—	
Makowisko	6	2548	1070	45	1467	63	1165	6377	Ostrów pod Przemysłem	2	1522	1593	270	963	107	141	1079	—	
Makuniów	2	2458	220	345	566	48	1326	3883	Ostrow pod Radymnem	8	2536	1310	38	1549	162	822	37121	—	
Makowice pod Nizankowicami	4	523	1465	—	—	13	1374	7879	Ostrożec	2	1266	210	153	352	28	640	5881	—	
Makowice pod Radymnem	3	1533	65	6	1546	26	1215	13164	Ozańsko	4	703	1130	115	1233	12	508	4904	—	
Małków	2	5252	1180	821	1556	138	1320	6679	Ozomla	1	5044	987	2443	82	78	84	4341	—	
Małnowska Wola ob. Wola Małnowska	—	—	—	—	—	—	—	—	Packowice	2	995	840	75	161	39	144	3149	—	
Manasterz	5	2183	1160	137	1079	312	171	10631	Pakość	3	755	731	9	1351	21	710	6617	—	
Medyka i Chalupki medyczne	2	3889	1326	71	1469	167	1509	15581	Pawłosiów	4	2498	535	706	245	75	16	6116	—	
Michałowice	3	1366	665	96	318	41	762	8093	Pawłowe	—	2769	1210	1822	1021	39	1117	—	—	
Michałówka do Radymna	6	—	—	—	—	—	—	14342	Pełkinie	4	2714	500	—	—	119	587	9136	—	
Miękisz nowy, Czerniawka i Nowa grobla	9	2612	1110	456	8	48	49	23425	Pełniatycze	4	1006	975	52	561	38	1173	5642	—	
Miękisz stary	7	1231	850	52	1026	32	445	9654	Piaski ob. Tuligow wy pod Mościskami	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Milezyce	1	1849	873	440	674	34	751	5128	Pikulice	2	1734	862	361	990	56	855	1236	—	
Mielnow	2	538	8	177	1594	33	350	1271	Piskorowice	2	5864	750	1137	402	441	561	891	—	
Milatin i Bar	1	2178	488	352	775	51	7	2628	Piwoda	7	1921	1063	64	133	39	311	13549	—	
Mistyrcze ob. Sanniki	—	872	102	115	987	24	196	—	Pleszowice	5	1308	783	322	85	21	980	11280	—	
Mizyniec ob. Nizyniec	7	2552	526	570	1511	64	233	19813	Pnikut	3	2460	1087	427	1589	66	948	11776	—	
Młodowice	4	827	262	—	—	22	1584	16544	Podgać	1	383	501	—	187	20	568	983	—	
Młyny	1	2007	840	3	1337	85	881	651	Podliski	2	1664	399	410	184	35	273	4576	—	
Moczerady	4	1064	1	27	199	15	1340	11988	Podłuby małe ob. Bruchnał	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Mokra ob. Rudolowice	—	—	—	—	—	—	—	—	Podłuby ob. Drohomyśl	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Mokrzany małe	2	1175	1214	115	1383	24	816	3673	Podłuby i Mosberg	3	810	520	—	—	16	587	1668	—	
Mokrzany wielkie	2	1077	1282	91	1589	27	515	3532	Podmojsee	1	406	939	3	1174	12	215	2143	—	
Molodycz	5	7304	863	4083	1269	136	1237	13479	Popiele ob. Doliniany	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Molostkowice i Kleinendorf	3	3082	1240	1532	1558	73	459	4172	Popowice i Dziewięczyce	1	1168	568	27	1575	43	1352	667	—	
Morańce	3	1425	961	—	—	48	1524	4720	Porudenko	1	1230	365	226	302	75	1257	405	—	
Morawsko	2	1172	775	36	95	50	702	6387	Porudno	1	2812	75	812	471	70	1425	32	—	
Mosberg ob. Podłuby	—	—	—	—	—	—	—	—	Pozdziejcz	3	1934	1390	—	—	73	1908	13994	—	
Mosciska miasto	5	2188	1292	70	720	88	1121	6049	Prątkowce	3	1268	1416	735	961	63	409	1644	—	
Moszczany ob. Łaszi	—	—	—	—	—	—	—	—	Prosnów ob. Kramarzówka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Mużyłowice	4	2610	910	622	312	52	878	1968	Pruchnik miasteczko	0	—	—	—	—	—	—	—	—	
Munina, Głęboka i Setna	6	2737	1555	78	8	201	1571	32379	Pruchnik wieś	6	3166	16	763	1232	94	224	18553	—	
Myślatycze	5	1414	499	159	72	24	775	14455	Przedborze	2	1535	824	473	935	55	522	1615	—	
Nahaczów	3	4327	1136	240	21	103	993	5255	Przekopana i Przerwa	0	451	410	3	872	65	117	0	—	
Nahorzany ob. Sliwnica	—	—	—	—	—	—	—	—	Przyłbice	1	3605	183	1040	89	84	312	2502	—	
Nakło	3	1560	229	—	—	227	1450	11158	Przemysł z trzema przedmieściami	1	2867	701	253	1100	211	1205	27	—	
Nehrybka	1	1052	539	—	—	62	450	128	Przerwa ob. Przekopana	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Nielipkowice	3	1907	510	12	431	189	1464	4170	Puczak ob. Skopów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Nienadowa	8	3479	783	988	654	154	621	33501	Putiatycze	1	1315	1590	354	589	18	1197	3237	—	
Nienowice	4	2913	940	373	593	106	597	14182	Radawa	5	5488	280	3444	118	296	443	6894	—	
Nikłowice	3	2595	530	760	1076	59	1463	3239	Radenice	4	2216	307	266	101	45	88	20789	—	
Nizankowice i Wyhadów	2	1479	207	—	—	105	1243	5645	Radochońce	5	4556	1256	1743	935	88	696	37818	—	
Nizyniec ob. Mizyniec	—	—	—	—	—	—	—	—	Radymno miasteczko	3	1043	730	102	1090	137	1126	17706	—	
Nowa Grobla ob. Miękisz nowy	—	3628	1324	2422	589	48	49	—	Rajtarrowice miasteczko	2	3984	1592	1894	255	153	968	7365	—	
Nowiny ob. Stary Jazów	—	—	—	—	—	—	—	—	Rączyna	9	2432	700	733	348	65	1575	17684	—	

Osady miejskie i wiejskie w obwodzie przemyskim	Gradobitny w ciągu 38 lat	Rozległość osad gdzie gradobicie		Objętość w tej samej osadzie				Szkoda wyrządzo- na zlr. m. k.
		morgi	sążni	lasów i za- rosli		wód, moczar, jalizny		
				morgi	sążni	morgi	sążni	
Wylewa	6	1296	620	12	268	75	1551	10191
Wysocko	6	1888	200	34	238	205	181	11952
Wyszatycze	5	2950	1276	181	1419	216	214	44378
Zabłotce pod Nizan- kovicami	2	532	—	3	351	15	982	5905
Zabłotce pod Radym- nem	4	712	249	—	914	18	773	8597
Zadąbrowie	3	364	538	—	—	7	958	4234
Zagrody	2	456	1407	1	293	34	1004	1240
Zakościele i Rzadko- wice	3	733	809	34	1039	14	316	4320
Zaleska wola	6	2641	230	240	891	100	182	12061
Załuże pod Jaworo- wem	2	1722	845	—	118	65	1407	4966
Załuże ob. Chołyńce	—	—	—	—	—	—	—	—
Zamiechów	4	1299	665	—	—	26	1321	10078
Zamojsce	3	397	1440	—	—	10	1449	3277
Zaradawa	4	2342	178	614	1406	71	730	3685
Zarzyce pod Jarosła- wem	1	1032	1335	150	1513	35	195	1116
Zarzyce pod Moscis- kami	4	1483	320	545	780	85	818	3047
Zawada ob. Rudniki	—	308	891	—	—	12	973	—
Zawadka ob. Skopów	—	—	—	—	—	—	—	—
Lawadow pod Sado- wą Wiśnią	4	363	1279	2	524	14	1474	3093
Zawadów pod Jaworo- wem	2	5491	1461	2222	1186	235	81	2149
Zbadyń i Kuttenberg	1	407	1470	—	—	13	1174	755
Złotkowice	3	1825	71	88	716	52	403	12701
Zmijowiska	3	1481	69	130	1330	28	1168	5674
Zrotowice	2	1304	770	—	—	48	1248	5882
Zurawica	4	3489	1545	610	411	103	1269	13200

III.

Prądy i szlaki gradobitne w Przemyskiem.

Lubo prądy i szlaki w nierozłącznym idą zespoleniu i snadnie jedno za drugie się bierze, w bliższym jednak rozbiórce, prąd wyraża kierunek, który grad bierze od zawiązku swego, gdzie powstał do mety gdzie ustał; zaś szlak stoi za wyraz gościńca, który grady spadając wytłaczają na ziemi. Prąd jest linia domyślna gradów w podniebnej przestrzeni, szlak naoczny gradów rozłóg, uwydatniający na przestrzeni ziemskiej siłę, potęgę i zwroty, jakie są w prądach powietrznych. Szlaki widzimy, prądów się domyślamy, tam doświadczenie, tu teorya.

Myśmy szli za doświadczeniem, ale iż prądy i szlaki społem idą nierozłącznie, popieraliśmy gdzie się bez ubliżenia dało, doświadczenie teoryą z fizyki, i na tych samych zasadach, któreśmy już w pierwszym traktacie przy gradobiciach w lwowskim obwodzie wyjaśnili, wytaczamy obraz prądów i szlaków gradobitnych w obwodzie teraz przemyskim.

Obrzeżem gór i w spokojnym od wiatrów zaścieniu powstają grady, i prężą od gór w stronę odwrotną, gdzie płazę i rozłóg przestrzeni otwarty.

Tyle wykryła teorya po ściślejszem rozpoznaniu szlaków gradobitnych. Owoż, komu znanem jest położenie obwodu przemyskiego, i rozpatrzył się w przytoczonym powyżej wykazie miejscowych jego wysokości, osądzi na pamięć, z kąd tu najcięższe prądy wychodzić muszą; a więc że się wydobywają na pograniczu sanockiem, bo tam są wysoczyzny największe; ale snadnie także i z innych stron wychodzić mogą, i rzeczywiście wychodzą, o ile temu sprzyja położenie i główny zażewiec gradów: ciepłik, czyli po naszymu, — słońce, i jego towarzysze: ciepło, skwar, upał.

W bliższem poszukiwaniu rozróżniliśmy ścian cztery z kąd prądy zwykły gradom wyścielać szlaki; a to:

I. Ściana zachodnia: „Nienadowa Hucisko.“

Górska dolina Nienadowy z Huciskiem Nienadowskiem, przechowuje żywiły w przemyskim najpotężniejszych prądów gradobitnych. Grady z tad nie tylko iż często wychodzą, ale jeszcze prężą z taką siłą i mocą, że cały obwód wskróż, bądź na prost, bądź obłęgiem, górą i dołem, czasami przebiegają, nawet bywa że aż na pola lwowskiego obwodu zalatują. A takich walnych prądów doliczamy się sześciu; jak oto:

Dwa prądy środkowe proste:

Nienadowa - Rzeczycański i

Nienadowa - Jazowski;

Dwa prądy górne, obydwa obłężne:

Hucisko - Jaworowski i

Hucisko - Troscianiecki;

Jeden prąd dolny, także obłężny, a odrywczy:

Nienadowa Baraniecki.

Jeden prąd poprzeczny:

Nienadowa Mołodycki.

1. Prądy środkowe ściany zachodniej:

a) Prąd środkowy Nienadowa - Rzeczycański bieży z nieznanym przechyłkiem południowym wprost od zachodu na wschód, a w kierunku tych główniejszych osad: Nienadowa, Kramarżówka, Wola węgierska, Maćkowice, Dunkowiczki, Wyszatycze, Torki, Buców, Hodynie, Wola Arłamowska, Chorosznica, Nowosiółki, Tuczapy, i dopiero w Rzeczyczanach na prost lwowskiego Kamionobrodu ohumiera.

Zapęd tego prądu jest tak gwałtowny, że tę jedynasto-milową rozległość przelatuje w niespełna dwie godziny, a z taką gradobitną siłą że wytłacza no prawo i lewo szlak szerokości na pół, na całą i na półtory mili, jak gdzie w którym rozłożysz miejscu lub opolu. Szczęście jeszcze, że grady ten szlak rzadko w całej rozciągłości nawidzają, lecz przypadki bywają, jak też rzeczywiście było w roku 1822, gdy zerwawszy się w Nienadowskiem, nie ochłonęły aż w Rzeczyczanach stratowawszy plon siewny, pola i łąki osad sześćdziesiąt i trzech naraz. Inne temu podobne, sprawdzą szlaki rok za rokiem ponizej spisane.

b) Drugi prąd środkowy „Nienadowa - Jazowski“ równie silny i potężny, bieży także na prost od zachodu na wschód; wychodzi niemal z tego samego zakąta co Rzeczycański, ale trzyma się nad nim górą, tak, że u uścia swego na przeciw lwowskich Starzysk, tworzy z tautym rozszcep dwumilowy.

Zapęd jego idzie powłokiem tych osad główniejszych: Nienadowa, Kramarżówka, Węgierka, Tuligłowy, Rokietnica, Kosienice, Dmytrowice, Skołoszów, Sosnica, Skład Solny, Stubno, Kalników, Gnojnica, Krakowiec, Morańce, Załuże, Jazów nowy, gdzie zwykle ustaje, a bardzo rzadko we Lwowskie do Starzysk się wciska.

Siła jego i moc wyrównywa bezmała potędze prądu rzeczycańskiego, i bywa że czasami tłoczy pasem przeszło na milę i więcej szerokości, i jak było np. w roku 1821 stratował plony osad czterdziestu i dwóch; lecz i tu szczęście, że rzadko w całej swej rozciągłości panuje, zwykle gości dorywezo, a nawet czasami nieco kierunku zmienia.

Mają bowiem to grady sąsiednie do siebie, że gdy się razem o jednej porze zerwą, nigdy społem nie idą ale stroną od siebie, jeden będzie się trzymał dołu, drugi góry, jeden popędzi na prawo, drugi mu ustąpi na lewo. Fizyka by powiedziała, że trzmiąc polem jednakowym, dla tego się odstrzelają; nam się widzi raczej, że jeden i drugi szuka dla siebie dostatniego żywiolu. Otóż bywają przypadki, że gdy o jednej porze wystąpią sąsiednie: prąd rzeczycański i jazowski razem, tedy jak gdyby nie chcąc sobie przeszkadzać, zehodzą albo wzajemnie albo tylko słabszy z toru sobie właściwego, i nie kształcą linii prostej jak zwykle, ale bieżą kierunkiem obłężnym; rzeczycański popędzi obłęgiem nieco więcej południowym, a jazowski obłęgiem nieco więcej północnym, jak to ujrzymy między innemi w szlakach pod rokiem 1822.

Jeszcze tu jedno nadmienić się godzi. Sąsiedztwo tych dwóch środkowych prądów tak bliskie i źródło zawiązku ich prawie jedno i to samo sprawia, że szlak gradobitny jednego, jeżeli idzie samosób, czasami zabiega w szlak drugiego prądu; pograniczne zatem między niemi wioski cierpią nie mało, bo są wystawione na plagę dwoistą, i jeżeli którą rzeczycański oszczędził, mógł ją jazowski dosięgnąć. Ztem wszystkim to wiemy, że Nienadowa, lubo u niej grady i częste i wielkie, przecież nie mieniałyby się za Małnow na przykład, gdzie grady rzadko kiedy i małe bywają.

2. Prądy górne ściany zachodniej.

Obydwa prądy górne tej ściany są sobie rodzeni, bo społem i o jednej porze razem z Huciska Nienadowskiego wychodzą. Biorą najpierw zapęd północno-wschodni, ale wkrótce pod Czudowicami rozwierają się we dwa rozroza, i pędzą jeden wyżej, drugi nizej, prawie równolegle, a obłęgiem zupełnie ku wschodowi.

Gdy się zerwą, przebiegają społem Hucisko i Swiebodnę, potem rozchodzą się i kształcą dwa ramiona; niższe ramię nazwiemy

prądem: Hucisko-jaworowskim, drugie wyższe nazwaliśmy: Hucisko-Trościanieckim.

c) Pierwszy z nich: Prąd Hucisko-jaworowski zaczyna się uwydatniać w Hawłowicach dolnych pod Czudowicami i bieży w dalszym kierunku po nad te główne osady: Hawłowice, Bystrzowice, Rudolowice, Chłopice, Tuczepy, Ostrów, Wysocko, Łazy, Wolę Zaleską, Młyny, Budzyn, Krakowiec, Jaworów, gdzie wpada w prąd: Nienadowa-jazowski, i częstokroć z nim razem w tych stronach zaumiera.

d) Drugi z nich: Hucisko-trościaniecki po rozłączeniu się za Swiebodną, kołuje obłężnie górą prądu jaworowskiego, i przebiega po nad te główne osady: Rzeplin, Rozborz długi, Pełniatycze, Wolę rozwiniecką, Cieszacin wielki, Pawłosiów, Jarosław, Surochów, Makowisko, Bobrówkę, Korzeniec, Mięksiz nowy, tu przerywa zatem obwód zółkiewskiego, gdzie jest Kobylnica ruska i wołoska, dopada Wielkich Ocz znowu w Przemyskim, potem Zmijowisk, gdzie się we dwa ramiona rozpina; dolnym przechyla się po nad Nahaczów, Semerówkę, Czernilawę, Jazów stary w prąd Nienadowa-jazowski; a górnym wznosi się przez Nahaczów, Semerówkę, Drohomysł, Wierzbiany do Trościaniec gdzie płonie.

Lecz rzadko kiedy występują obydwa te prądy, jaworowski i trościaniecki, w całej swej rozciągłości; zwykła im meta bywa Wola Zaleska na szlaku jaworowskim, a na szlaku trościanieckim, Mięksiz nowy. Myśmy ich kierunek uzupełniali z zestawienia dorywczych w tej stronie przypadków gradobitnych, i po rozpatrzeniu się w prądach zółkiewskich, których wydanie przygotowujemy.

3. Dolny prąd ściany zachodniej.

e) Dolny prąd ściany zachodniej nazwaliśmy „Nienadowa-Baranieckim“ ale uprzedzamy, że on jednostajnym nie jest, i nigdy w całej rozległości jak go na mapie kreśliśmy, naraz nie występuje. Zbyt wielkie tu lokalne przeważają przeszkody, które zmuszają, że prąd nie w prostej lecz w krętej iść musi linii, a której my, nie mając dokładnej mapy topograficznej, z obawy ażeby nie chybić, nie ośmielamy się wykreślić.

Przeciska się bowiem ten prąd pomiędzy góry sanockie tam, gdzie się obrzeżem Sianu do rozmaitej wznoszą wysokości, i w dziwnych kształtach, jak szczyby, włomy, wysoki, urwiska, przerywane w rozkoszne doliny i połoniny się przedstawiają. Wszędzie tu znajdzie się zaścień spokojna przechowująca żywiol gradobitny: a więc grad zerwawszy się przeży torem właściwym sobie, to jest;

pędzi w dół, nigdy w górę wyżej siebie, bo mu już własny ciężar nie dozwala, by się unosił wyżej jak sam jest. Więc po drodze obchodzi krąg góry, gdy napotyka wznioslejszy, godzi zatem wnet na prawo, wnet na lewo jak pasmo gór idzie, często nawet i wstecz zawraca; a jeśli przypadkiem pęd i zawrót prądu był arcy gwałtowny, tak, że grady nie zdążyły przechybić się raptem, uderzają wtedy całą potęgą o stojącą zaporem górę, łamią się z natarczywością, sciskają i ścinają w potężną masę lodów i spadają zlodami. Nigdzie też więcej jak tu z tej okolicy nie mamy zapisanych przypadków tak zwanego niewiska chmury.

Otóż dla tych tam właściwości miejscowych nie można się spodziewać jednostajności prądu; i w rzeczy samej, gdy będziemy przepatrywać szczegółowe rok za rokiem wykazy gradobitne, znajdziemy na przestrzeni od Kupny do Hermanowie tak pomotane obroty prądów, iż tylko za to ręczyć możemy, że szlak rzetelnie jest wyłoczony, ale o prawdziwości w obrocie prądów nie zapewniamy; czasem na tym samym i jednym odłamku gościł od zachodu, czasem wschodu, a czasem od południa, niekiedy nawet północy. Za to szlak jest rzetelny i kierunek mimo przechybień w prądach jednostajny, a ten wymieniamy podając główne osady które bieżą: Nienadowa, Babice, Bachów, Kupna, Mielnów, Krasieczyn, Prałkowiec, Wituszyńce, Grochowce, Hermanowice, Wielunice, Boratycze, Jordanówka, Rajtarowice, z kąd się rozchodzi ramieniem jednym na Jatwiegi przy Kornicach, a drugim spieszy do Woli Baranieckiej.

4. Prąd poprzeczny ściany zachodniej.

f) Prąd zachodniej ściany poprzeczny „Nienadowa-Mołodycycki“, wychodzi z zakąta tego samego co Nienadowa-Baraniecki, ale się trzyma w kierunku swym wschodu północnego, jak Baraniecki wschodu południowego. W biegu swoim przerywa w poprzek prądy środkowe rzeczyczański i jazowski, po nich, prądy górne jaworowski i trościaniecki, z którym się po części wiąże, i pędzi dalej w górę, pod sam obwód zółkiewski.

Zapęd jego jest bardzo silny, bo nawiedza osady, które nawet tamte prądy oszczędzały, a unosi się po nad te główne osady: Nienadowę, Kramerzówkę, Węgierkę, Tuligłowy, Rokietnicę, Boratyn, Morawsko, Muninę, gdzie się rozkracza, i w prawo, bieży na Wietlin, Laszki, do Mięksiza, a w prostej jak sadził linii, zmierza na Sobiecin, Koniaczów, Pivodę, Cetulę do Mołodycza, gdzie zwykle ustaje.

(C. d. n.)

Jazłowiec. R. 1753 i 1766.

Stanisław August Król, ustawy Cechowi szewskiemu jazłowieckiemu od ojca i brata swego nadane potwierdza.

Stanisław August z Bazy Jaski Król Polski, Wielki Xiążę Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kijowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflancki, Smoleński, Siewierski, Czerniechowski. Oznajmujemy tym listem przywilejem Naszym confirmacyjnym, wszem w obec i y każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy. Iż produkowany był przed Nami list oryginalny pergaminowy, ręką nieśmiertelnej pamięci Jasnie Wielmożnego Stanisława Poniatowskiego Kasztelana krakowskiego Nayukochańszego Ojca Naszego, iako y Urodzonego Xiążęcia Kazimierza Poniatowskiego Podkomorzego koronnego Brata Naszego Naymilszego podpisany, pieczęcią herbowną w puszcze wisszącą stwierdzony, cały, zdrowy, nienaruszony, y żadney suspicyi nie podległy, zawierający w sobie prawo y postanowienie dla Cechu Szewskiego, dla dobrego rządu w Mieście Naszym dziedzicznym, prawem sukcesyi naturalnej Nam przypadłym, Jazłowiec zwanym; y suplikowano Nam iest imieniem y na stronę tegoż Cechu Szewskiego, abyśmy ich przy tym prawie zachować, one stwierdzić y approbować raczyli, które słowo do słowa takie iest:

Stanisław Ciołek na Czarnkowie, Jazłowcu, Zurawnie, Malczycach Poniatowski, Kasztelan Krakowski, Stryiski, Kawczykalski etc. Starosta. Wiadomo czynię wszem w obec, y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć będzie należało, mianowicie iednak Kommissarzom, Ekonomom, Gubernatorom, et quoquaque titulo Urzędnikom w dobrach moich Jazłowcu, teraz y na potym zostającym: Iż Ja będąc Panem dziedzicznym

miasta Jazłowca z przyległościami do niego w województwie Podolskim, ziemi Kamienieckiej leżącego, a chcąc w nim z pomnożeniem chwały Boskiej y ozdoba Miasta tego, Cech Szewski ku dalszemu porządkowi trzaskniejszym prawem y postanowieniem moim strzynać y utwierdzić, tak, iako niżej stanowiąć y mieć chęć. A nayprzód Cech pomieniony Szewski, ma uczynić między sobą pomiarkowanie, y obrać Cechmistrza, według zwyczaju innych cechów po miastach dziedzicznych w Koronie Polskiej będących, którego obrawszy, Zwierzchności moiej sankowej Jazłowieckiej prezentować powinni, Cechmistrz zaś przed Woytem y Burmistrzem Jazłowieckim, w obecności całego Cechu przysięgę porządkiem opisaną według prawa maydeburskiego wykonać będzie powinien. A że Cech wyrazony, żadney innej procy z gruntu, którego każdy z nich używa nie czyni Dworowi powinności, więc w rekompensę tego ad proportionem wymiaru gruntu na zasiew sznorów ośmiu, sianożęci sznorów dwa, in numero dziesięciu, podwodę iedną tylko co rok parokonną o mil trzy, czynszu złotych ośm, y osepu owsa kłodę iedną. Od sznorów pięciu także o mil trzy podwodę, sprząglszy się iedną z drugim, iako też każdy z wyrażonego gruntu sznorów pięciu czynszu złotych cztery, y osepu owsa pul kłody co rocznie do skarbu mego dawać ma, z czego od Pisarza prowentowego, któremu kwitowego nie więcej od złotego iednego, iak grosz ieden brać pozwalam, z podwód zaś od Gubernatora kwitowani być powinni, od innych uwalniam podwód.

(C. d. n.)